

NVE v/Anine Mølmen Andresen
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbeh./tlf.nr.: Marte Bakken/92666846
Deres ref./Deres dato: Anine M. Andresen/
30.09.2016
Vår ref.: 2397935
Vår dato: 23.11.2016

Sylling transformatorstasjon – Statnetts kommentarer til høringsuttalelsene til konsesjonssøknaden

Vi viser til oversendte høringsuttalelser til konsesjonssøknad for Sylling transformatorstasjon.

NVE mottok 12 høringsinnspill til Statnetts konsesjonssøknad. I hovedsak dreier innspillene seg om trafikk, knuseverk, støy, rystelser, støv, elektromagnetiske felt og alternativ plassering av kontrollbygg. Alle innspill som vi har mottatt vil bli vurdert og tatt med i den videre planleggingen av prosjektet.

Nedenfor gis et innledende fellessvar til temaene trafikk, knuseverk, støy, støv, elektromagnetiske felt, rystelser og alternativ plassering av kontrollbygg. Deretter følger en oppsummering av høringsuttalelsene og Statnetts kommentar til disse.

Elektromagnetisk felt

Ved nybygging og ombygging skal Statnett utrede om det elektromagnetiske feltet kan bli høyere enn 0,4 mikrotlesla ved helårsboliger i nærheten. Dette er en utredningsgrense satt av Statens Strålevern. Dette innebærer at dersom det planlagte tiltaket vil medføre at magnetfeltene som gjennomsnitt over året vil komme til å overskride dette nivået for eksempel ved nærliggende bebyggelse, skal det utredes om det er behov for alternative tiltak. Statnett jobber i samsvar med dette regelverket for alle nybygginger og ombygginger. Dette er en del av beslutningsunderlaget for valg av løsninger som fremlegges i konsesjonssøknadene.

Vi har utført beregninger på elektromagnetiske felt som følge av det omsøkte prosjektet. Vi skal ikke oppgradere ledninger til høyere spenning i dette prosjektet, men flytte ledninger på nordsiden. Beregningene viser at det ikke er noen bolighus som får en verdi over 0,4 mikrotlesla som følge av flyttingen. Beregningene er lagt ut på prosjektets hjemmeside.

Når det gjelder eksisterende ledninger og anlegg, som vi ikke gjør noe med i det omsøkte prosjektet, har vi plikt til å oppgi verdien på det elektromagnetiske feltet til huseiere når de tar kontakt med oss. Vi kan også måle det elektromagnetiske feltet i spesielle tilfeller.

Ved spørsmål om helseeffekter av elektromagnetisk felt henviser vi til Statens Strålevern. Bakgrunnen for utredningsgrensen på 0,4 mikrotlesla kan finnes i *Strålevernrapport 2005:8: Forvaltningsstrategi om magnetfelt og helse ved høyspentanlegg*.

Sprengning og rystelser

Det er planlagt sprengningsarbeid i forbindelse med grunnarbeider på tomt til nytt kontrollbygg, utbedring av Østlia-veien og flytting av Svarthavnveien. Vi har krav til rystelser på eget anlegg, og kravet for transformatorer i drift er 20 mm/s. Dette er strenge krav som medfører små salver og dermed små rystelser. For alle tre sprengningsstedene vil en transformator i drift være en av de nærmeste konstruksjonene. Vi vil ha rystelsesmålere utplassert på nærmeste transformator under sprengning, og vil utrede om andre bygninger og konstruksjoner også skal få påmontert målere. Det vil bli benyttet beskyttelsesmatter ved behov for å unngå steinsprut.

Krav til rystelser og beskyttelsesmatter blir kontraktsfestet med entreprenør.

På Østlia-veien og Svarthavnveien vil det i en periode på cirka to uker kunne være 1-2 salver om dagen. Det vil ikke være nødvendig med sprengning hver dag. Under sprengning vil veiene være stengt. Det vil bli utarbeidet en sprengningsplan i samråd med beboerne som har veiene som eneste adkomst til sine boliger.

Grunnarbeidene på tomt for nytt kontrollbygg vil pågå en periode på cirka to måneder, selve sprengningsarbeidene er estimert til cirka 1 måned. I tillegg kommer skogrydding og betongarbeider.

Prosjektet vil etablere et sms-varslingsystem, hvor folk som bor nær sprengningsområdene kan få varslings på sms før sprengning.

Statnett gjennomfører grundig prosjektering og forarbeider for å unngå at det oppstår skader på eiendommer i området. Vi kan imidlertid ikke garantere at skader ikke kan oppstå. Statnett vil erstatte skader som er forårsaket av vår virksomhet. For å lette denne prosessen vil vi gjennomføre en tilstandskartlegging av bygninger og konstruksjoner, som bl.a. vannkilder, før anleggsstart. Dersom noen mener det har oppstått skade på en eiendom, er det viktig å varsle Statnett så fort som mulig.

Støy

Mange av høringspartene er bekymret for støy i anleggsfasen. I tillegg har det kommet inn kommentarer på støy fra dagens anlegg, som av naboer skal være målt til å være mellom 59 og 93 dB.

Anleggsfasen

I anleggsfasen vil det være støy fra anleggsmaskiner og aktiviteter som skjøting av liner, steinknusing, anleggstrafikk, sprengning, pigging og hogst. Vi vil arbeide i samsvar med Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442/2012). Sprengning, steinknusing og lineskjøting vil gjennomføres på hverdager mellom 7 og 16, som er strengere enn tidsperiodene gitt i retningslinjen. Vi vil også måle støy under anleggsvirksomheten for å sikre at vi overholder grenseverdiene.

Sms-varslingssystemet, som nevnt ovenfor, vil i tillegg til sprengning omfatte skjøting av liner. I tillegg vil vi informere på faste informasjonspunkt i nærheten av anleggsområdet om framtidig støyende anleggsvirksomhet.

Sweco har gjennomført en støyanalyse av anleggsvirksomheten. Den viser at vi må gjennomføre noen støyreducerende tiltak for å overholde anbefalte støygrenser, herunder bygge en støyvoll rundt knuseverket. Støyanalysen er vedlagt.

Støy fra sprengning vil være begrenset som følge av rystelseskravet til transformatorer i drift på 20 mm/s. I tillegg vil bruk av beskyttelsesmatter dempe støyen.

Det vil også være støy fra lineskjøting (eksplosjonsarmatur). Dette er korte, men høye smell som vil kunne bli en utfordring særlig for dyreholdet i nærheten. Vi er avhengig av en tett dialog med dyreeierne i nærheten, særlig eierne av hester på vest- og østsiden av anlegget, for å skjerme dyrene. SMS-varslingsystemet vil gjelde også denne aktiviteten.

Omfanget av lineskjøting er cirka 40 stykk i juli og oktober 2018, cirka 10 stykk i april 2019 og cirka 15 stykk i oktober 2019. Tidspunktet vil avhenge av tidspunktet for endelig konsesjonsvedtak og utkoblingsvinduer. Vi planlegger å skjote linene nede på bakken for å redusere støyen noe sammenlignet med å skjote dem i luften.

Støy fra anlegget i drift

Beboerne har målt linjestøy til å være mellom 59 og 93 dB i tørt vær. Dette er over anbefalte grenseverdier for støy gitt i Miljødirektoratets *veileder til retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442/2012)*. Vi har på bakgrunn av dette innspillet inkludert støymålinger av dagens anlegg i støyanalysen. Støymålingene er utført på ulike steder rundt stasjonstomten og ved nærmeste bebyggelse, slik at målingene inkluderer støy fra både kraftledninger og transformatorstasjonen.

Støymålingene ble gjennomført i regnvær 25. oktober 2016, og viser at støyen fra dagens anlegg ikke overskrider anbefalt støynivå, på 43 dB ved nærmeste bolig, i Miljødirektoratets *veileder til retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442/2012)*.

Støymålingene er igjen brukt til å beregne støybildet fra transformatorstasjonen. Disse viser også at vi overholder Miljødirektoratets anbefalinger. Det vil ikke bli endringer i støybildet i driftsfasen som følge av bygging av nytt kontrollbygg eller utskifting av komponenter inne på anlegget.

Fra tidligere hadde vi beregnet støy som følge av at vi skal flytte ledningen Ringerike-Syilling på nordsiden av stasjonen cirka 60 meter mot øst. Beregningene viser at siden de to ledningene på nordsiden vil stå lenger fra hverandre etter flyttingen, vil ikke støybildet endre seg i særlig grad. Støy fra kraftledninger forsterkes jo tettere de står. Ved nærmeste bolighus er støy fra ledningene isolert sett beregnet til å være cirka 13 dB i fint vær og cirka 38 dB i regnvær. Nærmeste bolighus vil ligge cirka 90 meter øst for ledningen Ringerike-Syilling. Støybildet ved nærmeste bolighus påvirkes også av andre støyelementer, som komponenter på transformatorstasjonen. Det totale støybildet er fanget opp i støymålingene, omtalt over.

Knuseverk

Støyanalysen inkluderer støy fra det planlagte knuseverket, som er planlagt å være i drift 2-3 uker i 2017 og 2 uker i 2019, hverdager mellom 7 og 16.

Analysen viser at vi må iverksette støyreducerende tiltak for å overholde støygrenser gitt i *retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442/2012)*. Vi vil derfor lage en støyvoll rundt knuseverket.

Siden vi klarer å overholde støygrensen ved støyvoll vurderer vi alternativ plassering av knuseverk til å ikke være nødvendig.

Knuseverket vil føre til redusert transport av masser ut og inn av anlegget via Vestsideveien. Deler av utsprenge masser fra tomt for nytt kontrollbygg og fra omleggingen av Svarthavnveien vil bli transportert til knuseverket, som er planlagt plassert på høyden sør på stasjonstomten. Deler av de utsprenge massene antas å kunne benyttes til oppfylling ved kontrollbygg og omlagt vei direkte, uten bearbeiding i knuseverk. Knuste masser vil i hovedsak bli benyttet i forbindelse med arbeider i apparatfeltene inne på stasjonstomten og forbindelse med bærelag i veianleggene. Bruk av knuseverk reduserer også kostnader, som beskrevet i vedlagt utredning om alternativ plassering av kontrollbygg.

Støv

Vi vil utarbeide krav til entreprenør om vanning av massene for å sikre at støvspreidningen blir så liten som mulig. En høy støyvoll vil også redusere støvspreidningen noe.

Dersom ulemper som følge av støvspreidning blir meldt til Statnett vil vi vurdere kravet. Vi vil som nevnt over gjennomføre en tilstandskartlegging før anleggsstart. Dersom noen mener det har oppstått skade på en eiendom, er det viktig å varsle Statnett så fort som mulig.

Trafikk

Det vil bli anleggstrafikk i perioder gjennom hele anleggsperioden i forbindelse med massetransport, leveranser til nytt kontrollbygg, leveranser og utkjøring av apparater, hogst og deponering av eksisterende kontrollbygg. I tillegg vil det bli økt persontransport. Bruk av knuseverk vil redusere massetransporten på Vestsideveien, og følgelig redusere anleggstrafikken på denne fylkesveien og veinettet videre.

Vår ambisjon er at byggingen og transporten skal utføres så skånsomt som mulig slik at personskader og uhell unngås, og slik at ulempene for berørte ikke blir større enn det som er nødvendig for å kunne gjennomføre det planlagte tiltaket. Vi vil utrede transporten videre i samarbeid med Oddevall skole, kommunen og Statens Vegvesen, samt andre berørte.

Trafikksikring

Vi arbeider med å detaljere trafikksikringstiltak på veiene rundt stasjonstomten og på Vestsideveien, som går forbi Oddevall skole. Vi har tatt kontakt med Oddevall skole, administrasjonen i Lier kommune og Statens Vegvesen for å diskutere behov og målrettede tiltak.

Vi vil ha fokus på veiene Bråtåsveien, Østlia, Svarthavnveien og Vestsideveien. Nesten alle skolebarna på Oddevall skole må krysse Vestsideveien, hvor det vil gå anleggstrafikk.

Alle forslag til trafikksikringstiltak vil bli vurdert. Dette er blant annet fartsrestriksjoner for anleggstrafikken, utbedring av krysningspunkter, utbedring av alternative skoleveier, siktrydding, bedre lysforhold langs veier og skille mellom myke trafikanter og anleggstrafikk.

Trafikksikringstiltak vil bli kontraktsfestet med entreprenørene. Vi vil også ha faste informasjonspunkter hvor alle berørte kan få informasjon om forventet omfang på anleggstrafikken de kommende ukene. Vi vil også kunne tilby Oddevall skole en direkte kontaktperson, før og under anleggsperioden.

Veistandard

Når det gjelder usikkerheten rundt veistandarden og anleggstrafikk, vil vi utbedre Østlia-veien for å heve standarden. Vi skal også utbedre en strekning på cirka 200 meter av skogsveien på nordsiden av anlegget. Standarden på andre veier vi ønsker å benytte vil bli kartlagt. Vedlikehold av veier vi benytter under anleggsperioden vil bli utført ved behov. Vi vil ha dialog med veieiere om ansvarsforhold og vedlikehold av veier.

Sikkerhet og sabotasje

Statnett gjennomfører for alle sine anlegg en vurdering med tanke på innbrudd og sabotasje. Den planlagte ombyggingen endrer ikke på dette bildet.

Alternativ plassering av kontrollbygg, samt riggområder

På bakgrunn av flere høringsinnspill har vi gjennomført en tilleggsutredning på alternativ plassering av kontrollbygg, som er vedlagt. Basert på tilleggsutredninger av biologisk mangfold, grunnforhold, omfang av anleggstrafikk, støy, visuelle virkninger og andre ulemper for berørte, samt økonomiske og tekniske vurderinger, vurderer vi omsøkt alternativ til å være det beste alternativet. Omsøkt alternativ innebærer en plassering av nytt kontrollbygg på østsiden av dagens stasjonstomt. Vi vurderer at alternativet har ulemper for færre berørte enn de andre alternativene, og er det beste tekniske og økonomiske alternativet.

Dersom Statnett ikke får konsesjon på omsøkt alternativ, anbefaler vi å gå videre med alternativet som omfatter en plassering av kontrollbygget på sørsiden av dagens stasjonstomt. Vi vurderer alternativ plassering på vest- og nordsiden til å ha store negative konsekvenser og ønsker ikke å gå videre med disse alternativene.

Merknader fra kommunale og regionale myndigheter

Utover temaene kommentert i fellessvarene over, har kommunale og regionale myndigheter følgende innspill:

Fylkesmannen i Buskerud ber NVE vurdere om tiltaket med nytt kontrollbygg vil påvirke områdets innvirkning på eksisterende arkitektur og landskapsbilde negativt, jf. Den europeiske landskapskonvensjonen av 1. mars 2004. Fylkesmannen viser også til at dersom tiltakene berører naturmangfold, må det som en del av saksbehandlingen redegjøres for hvordan de miljøretslige prinsippene for offentlig beslutningstaking i §§ 8-12 i naturmangfoldloven er vurdert og fulgt opp.

Statnetts kommentar:

Vi har vurdert visuelle endringer for bebyggelse av omsøkt løsning. Det vil bli landskapsendringer i form av nytt kontrollbygg og flytting av kraftledninger. Dette vil være i forlengelsen av eksisterende transformatorstasjon. Taket på nytt kontrollbygg vil bli delvis synlig fra deler av boligområdet ved Østlia, mens det vil bli mer synlig fra bebyggelsen øst og nordøst for anlegget. Mønehøyden på kontrollbygget vil være på høyde med Østlia-veien, mens bygget er trukket lengst mulig unna bebyggelsen langs Svarthavnveien og Bråtåsveien. Flytting av ledningene nord for stasjonen vil kunne medføre noe innsyn fra boligene nordøst for anlegget, men intensjonen er å beholde skog som skjerming.

Visuelle endringer er en del av tilleggsutredningen for alternativ plassering av kontrollbygg, hvor landskapsendringer og visuelle endringer for bebyggelse er vurdert. Vi har utført

synlighetsanalyser med kartverktøy og modellert de ulike alternative plasseringene i 3D-modeller. Alternativ plassering av kontrollbygg på sørsiden av stasjonen vil være synlig for flest, da bygget vil ligge på en høyde ut mot bebyggelse.

Forhold til naturmangfoldlovens §§ 8-12 vurderer vi til å være håndtert. I konsesjonssøknaden er det beskrevet kontakt med Lier kommune, hvor det er det avklart at det ikke er registrert rødlistearter, ansvarsarter, prioriterte arter eller utvalgte naturtyper i områdene som berøres. Kommunen baserer dette på egen kunnskap og kontakt med Fylkesmannens miljøvernavdeling og Miljødirektoratet. Dette er kontrollert mot offentlige databaser som Miljødirektoratets Naturbase og Artsdatabanken. Cirka 900 meter sørøst og nedstrøms for Sylling transformatorstasjon er det to registreringer av storsalamandere i en ravinedal. Vi vil i anleggsfasen sikre at vi ikke berører vassdraget og artens livsmiljø som følge av avrenning av overflatevann og frigjøring av næringsstoffer. Ved behov vil vi iverksette ytterligere tiltak.

Vi har i konsesjonssøknaden også vurdert behov for avbøtende tiltak for at føre-var-prinsippet overholdes og det er vurdert om tiltaket vil øke den samlede belastningen på økosystemene som blir berørt.

Naturmangfold er vurdert for alle alternativer inkludert i vedlagt tilleggsutredning for alternativ plassering av kontrollbygg. For alternativ plassering av kontrollbygg på vestsiden er det gjennomført en biologisk undersøkelse av dammen og nærliggende områder på vestsiden av stasjonstomten, for å sikre at vi arbeider i henhold til lovverket. Vi vil detaljplanlegge arbeidet for å sikre at areal- og miljøkrav blir ivaretatt ved bygging og drift av anlegget, samt krav til opprydning etter at anleggsarbeidet er avsluttet.

Lier kommune fremmer innsigelse på planene fremlagt i søknaden om plassering av kontrollbygget på østsiden av dagens stasjonstomt, samt riggplasser for dette. Kommunen ber om at kontrollbygget flyttes til vestsiden av bryterfeltet. De begrunner innsigelsen i vesentlig verdiforringelse for største grunneier og vesentlige ulemper for videreføring av drift og bosted for Gårdsbedriften Utelykke.

Kommunen mener søknaden i for liten grad synliggjør helsekonsekvenser og tiltak for ivaretagelse av befolkningens helse i det fremlagte planmaterialet og prosjektets nettsider. De ber om at vi gjennomfører en ROS-analyse som tar for seg trafikksikkerhet, ulemper i form av støy, støv og elektromagnetisk stråling, uro og frykt, sprengning og ulykker. I tillegg bes det om at vi har kontroll på avrenning av overflatevann og frigjøring av næringsstoffer, særlig med tanke på to dammer med tilhold av stor salamander på sørøstsiden av stasjonstomten.

Statnetts kommentar:

På bakgrunn av Lier kommunes høringsuttalelse og tilsvarende uttalelser om alternativ plassering av kontrollbygg, har vi utredet det omsøkte alternativet og tre andre alternativer ytterligere. I den vedlagte tilleggsutredningen fremkommer det at vi vurderer ulemper til å være mer vesentlige under anleggsperioden og særlig i driftsperioden, ved en plassering av kontrollbygg på vestsiden av dagens stasjonstomt – sammenlignet med en plassering på østsiden.

For å begrense uro og frykt har vi tatt direkte kontakt med nærmeste naboer for å avtale befaring for avbøtende tiltak i anleggsfasen. Det vil bli gjennomført når endelig konsesjonsvedtak foreligger. Vi vil ha faste informasjonspunkter under anleggsfasen og ha møter med Lier kommune og skolen

før prosjektet starter opp om trafikksikringstiltak og andre avbøtende tiltak. Vi viser også til fellessvar for støy, elektromagnetiske felt, sprengning og rystelser og trafikk.

Vi vil utarbeide en plan med tiltak og rutiner for å unngå skader på og begrense ulemper for personer, dyr og ytre miljø i anleggs- og driftsfasen.

Uttalelser fra firmaer/organisasjoner

Utover kommentarer om temaene behandlet i fellessvarene over, har firma og organisasjoner følgende høringsinnspill:

EB Nett har ingen kommentarer til konsesjonssøknaden, og opplyser om at de jobber sammen med Statnett om utbyggingen.

Statnetts kommentar:

Flytting av kontrollanlegg for EB Netts 132 kV-brytere inn i nytt kontrollbygg er omfattet av konsesjonssøknaden.

Energi Norge viser til at forventede kostnader for Sylling transformatorstasjon i NUP 2015 var anslått til 350-400 millioner, mens kostnadene i konsesjonssøknaden er anslått til 490-640 millioner. De etterlyser en forklaring på kostnadsøkningen og underlagsmateriale for kostnadsvurderingene av alternative løsninger. De etterspør mer dokumentasjon på nyttevirkninger, om den omsøkte løsninger er optimal med tanke på framtidig nettutvikling og hvorvidt en billigere løsning hadde vært tilstrekkelig til å sikre forsyningen.

Statnetts kommentar:

Underlag til NUP 2015 var basert på grove enhetskostnader. I perioden fra NUP 2015 til søknad om konsesjon, er det utført vesentlig prosjektering og detaljering av planer, som har gitt riktigere bilde av de totale kostnadene.

Ombygging og utskifting i stasjonen vil være krevende med tanke på å til enhver tid ha god kontroll på sikkerhet for alle som er involvert på anlegget, sikkerhet for 3.part utenfor anlegget og i driftsituasjon. Det er derfor nå estimert høyere kostnader til oppfølging enn det som lå til grunn ved tidligere kommunikasjon av kostnadsnivå.

Alle alternative løsninger innebærer nytt kontrollbygg og komplett nytt kontroll- og hjelpeanlegg. Tilstand på disse anleggene og krav i forskrifter medfører at anleggene må skiftes ut. Statnett vurderer denne løsningen som optimal, da alternativene er å utsette utskifting av høyspentanleggene i noen få år, eller å gjennomføre utskiftinger i høyspentanleggene etter hvert som komponenter havarerer. Begge disse alternativene gir en svært urasjonell gjennomføring som gir totalt sett lenger periode med anleggsvirksomhet, vesentlig flere perioder med utkobling og begrensinger i nettet og redusert forsyningsikkerhet.

Oddevall FAU ved leder Heidi Sollmann er bekymret for trafikksikkerheten og konsekvenser i form av støy og støv fra anleggsarbeidene, for elevene ved Oddevall skole.

De ber om en tett og god dialog mellom alle parter for å sikre et godt lokalsamfunn i og etter anleggsfasen.

Statnetts kommentarer:

Vi har tatt kontakt med skolen og FAU og gjennomført et møte. Vi ønsker også en god dialog hvor vi kan diskutere behov og tiltak, for å sikre en trygg skolevei og et godt bomiljø. I samarbeid med partene vil vi utarbeide en plan for trafikk sikring, og dette vil bli krav til entreprenørene våre. Behovet for informasjon i anleggsperioden vil være en del av dialogen. Vi vil etablere faste informasjonspunkter og inkludere skolen i varsling av støyende anleggsvirksomhet.

Uttalelser fra privatpersoner

Utover temaer kommentert i fellessvar ovenfor, har privatpersoner følgende høringsinnspill:

Angelica Bråten på vegne av 102 berørte beboere i området:

De ber om utsatt igangsetting og at søknaden ikke godkjennes i nåværende form siden de mener søknaden mangler informasjon og utredninger om konsekvenser.

Beboerne viser til at området rundt stasjonstomten brukes som innfallsport til fiskevann, turterreng og ride-områder. Det gjelder beboere i nærområdet og tilreisende, som ikke er informert om høringen. De ber oss ta hensyn til dette.

I tillegg viser beboerne til at det er usikkerhet rundt hvordan prosjektet vil påvirke boligpriser og hvorvidt prosjektet kan gi arbeidsplasser for kommunen.

Statnetts kommentarer:

Mye av informasjonen beboerne mener mangler i konsesjonssøknaden, er gitt i fellessvar ovenfor. Det gjelder trafikk, elektromagnetisk felt, drikkevann, støy, støv, viberasjonsmålinger, trusselvurdering og alternativ plassering av kontrollbygg.

På nordsiden av stasjonen er det et område som brukes som inngangsport til friluftsliv. I perioder vil området være mindre fremkommelig, for eksempel i forbindelse med sprengningsarbeid ved Svarthavnveien, utbedring av skogsveien og under arbeid med flytting av kraftledningene. Dette vil være i kortere perioder. Vi vil informere om tidspunktene på faste informasjonspunkter i nærheten av anlegget.

Eventuelle endringer i eiendomsverdier på naboeiendommer er normalt ikke erstatningsberettiget, men Statnett vil vurdere eventuelle krav om erstatning. Vi kompenserer vanligvis ikke naboer for visuelle endringer eller ulemper i anleggsfasen. Vi er i dialog med de nærmeste naboene om behov for avbøtende tiltak i anleggsfasen, som skjerming fra støy, støv og anleggstrafikk.

Prosjektet vil gjennomføres med et lite antall store kontrakter med både norske og utenlandske tilbydere. Erfaringsmessig vil disse ofte benytte underentreprenører og ulike tjenester fra lokale firma. Våre erfaringer viser at 15-25 % av vår totale investering går til lokale og regionale entreprenører. I tillegg vil Lier kommunen få økte skatteinntekter som følge av vår fornying av stasjonen.

Sabina og Pawel Topyla, Svarthavnveien 17 og Sylvia Karstad:

De viser til at konsesjonssøknaden ikke nevner at Svarthavnveien 17 vil bli isolert i anleggsperioden og at de har en naturlig drikkevannskilde 150 meter fra planlagt sprengningsarbeid.

De er særlig bekymret for ulemper for barna i familien, som følge av anleggstrafikk, støy og elektromagnetisk stråling. De viser til at skolebarna bruker en sti langs vestsiden av stasjonstomten som skolevei og at barna vil være alene hjemme i perioder på dagtid hvor det foregår støyende anleggsvirksomhet. De ber oss ta hensyn til dette.

De protesterer mot bruk av knuseverk, mener planlagte riggområder virker overdrevet store og at veinettet i området har store utfordringer i dag, både når det gjelder standard og trafikksikring.

Statnetts kommentarer:

Vi viser til fellessvar på elektromagnetiske felt, knuseverk, støy og trafikk.

Sprengningsarbeid i forbindelse med flytting av Svarthavnveien vil føre til at veien blir kortvarig stengt over en periode på cirka to uker, se fellessvar om sprengning ovenfor. Det vil bli utarbeidet en sprengningsplan i samråd med beboerne i Svarthavnveien 15 og 17. Utenom tidspunktene for sprengning ved Svarthavnveien vil veien være åpen.

Tilstanden på bolig og andre konstruksjoner på Svarthavnveien 17 vil bli kartlagt før anleggsfasen starter. Vi vil ta direkte kontakt med boligeiere om dette etter at endelig konsesjonsvedtak foreligger.

Behovet for riggområder er vurdert basert på erfaringer fra tidligere tilsvarende prosjekter.

Åse-Berit Jamne og Simen Sveen, gnr 83, bnr 25, Svarthavnveien 15:

De frykter at de vil bli isolert i anleggsperioden som følge av arbeidene med å flytte Svarthavnveien, som er eneste adkomstvei for Svarthavnveien 15.

Jamne og Sveen viser til at de driver næringsvirksomhet med oppdrett og trening av spranghester, salg av hestefor og utleie av maskiner og utstyr. De er i prosess med å utvide driften ved å bygge større stall og ridehus. De har hentet inn tilbud fra ulike leverandører og er i gang med søknadsprosessen. For å drive næringsvirksomheten er de avhengig av å kunne bruke Svarthavnveien, og er også bekymret for trafikksikkerhet for mennesker og dyr.

De er bekymret for hvordan støy fra sprengning og linjeskjøting vil påvirke dyrene på gården, og ønsker avklaring av hvor mye støy det vil være i anleggsfasen og om dyr kan være på gården under hele anleggsfasen. De viser også til at støy fra dagens anlegg er målt til å være over tillatte grenseverdier.

De ønsker skjerming mot anlegget, avklaring av erstatningsplikt ved eventuelle skader på drikkevannskilde på tomten. I tillegg viser de til at det er en stor dam på eiendommen, hvor tidligere eier har observert stor salamander. Dammen tar av for vannet fra Finnemarka og leder det videre i en bekk ut i Stampebekken. De ber oss ta hensyn til dammen og funksjonen den har for å ta av for vannet.

Statnetts kommentar:

I tillegg til høringsuttalelsen har Statnett hatt dialog med Jamne og Sveen i forbindelse med at andre høringsutspill ønsker at kontrollbygg plasseres på vestsiden av dagens stasjonstomt. Dette har i hovedsak vært informasjon om planene for utvidelse av dagens næringsdrift og informasjon om dammen på eiendommen.

Næringsvirksomheten på gården er omhandlet i tilleggsutredningen om alternativ plassering av kontrollbygg. I utredningen har vi også vurdert ulemper for beboerne i Svarthavnveien 15 og 17, samt boligfeltet på sørvestsiden av dagens stasjonstomt.

Støy er omtalt i fellessvar ovenfor. Når det gjelder støybelastning for naboer håndteres dette gjennom tiltak beskrevet i støyanalysen og varslingsrutiner. For dyrene på Svarthavnveien 15 vil vi ha direkte dialog med Jamne og Sveen om behovet for avbøtende tiltak som skjerming. Det antas at det spesielt vil være støy fra lineskjøting som kan medføre ulemper og vi må ha tett dialog med Jamne og Sveen for å skjerme hestene ved bruk av eksplosjonsarmatur. Statnett dekker økonomiske tap som følge av Statnetts anleggsvirksomhet, i tråd med gjeldende rett.

Vi vil før anleggsstart gjennomføre en tilstandskartlegging av boliger og andre konstruksjoner, som vannkilder. Dersom noen mener det har oppstått skade på en eiendom, er det viktig å varsle Statnett så fort som mulig. Statnett vil erstatte skader som er forårsaket av vår virksomhet.

Vi har gjennomført en undersøkelse av dammen på eiendommen og nærområdet rundt dammen. Rapporten er vedlagt. Det ble ikke påvist stor eller liten salamander. Det kan ikke utelukkes at disse artene bruker dammen, da dammen var tørket ut da undersøkelsene ble gjennomført. Det skjer noen år på grunn av at det går en grøft fra dammen og videre sørover. Tidligere observasjoner, beliggenhet i forhold til omliggende salamanderlokaliteter og dammens potensiale for amfibier gjør at det anbefales at dammen undersøkes nærmere.

Mari Marki Norheim og Bjørn Guddal Hansen, Svarthavnveien 8, gnr 85 bnr 18:

I tillegg til bekymringer rundt helse og sikkerhet i form av støy, støv, elektromagnetisk stråling og trafikk, har de følgende kommentarer:

Familien Norheim og Hansen er nærmeste nabo på østsiden av stasjonen. De er kritiske til at ulempene den omsøkte løsningen påfører dem ikke er omtalt i konsesjonssøknaden. De viser til at de vil få innsyn til det nye kontrollbygget, få riggområder nære eiendommen og anleggstrafikk på Svarthavnveien langs eiendommen. De har pusset opp eiendommen over mange år og etablert Utelykke besøksgård med dyr og ulike arrangement. De arrangerer blant annet ridetimer, selskap og samarbeider med naboer om geitedrift og bruk av ridebane. De skriver at de i anleggsperioden vil få problemer med sikkerheten til kundene, stengt adkomst til marka og ridebane, og parkering for kunder. I tillegg til at støy og anleggsvirksomhet vil fjerne næringsgrunnet for virksomheten. De vil kreve erstatning for tapt arbeidsinntekt for 2016 og fremover.

Familien viser også til at de i januar 2016 fikk et tilbud om frivillig salg fra Statnett. De fikk taksert eiendommen og gikk på visninger. 26 mai 2016 fikk de beskjed fra Statnett om at vi ikke ønsket å forhandle videre om frivillig salg av eiendommen. E-post fra Statnett er vedlagt høringsuttalelsen. Familien er kritiske til prosessen og måten Statnett kommuniserte med dem.

De motsetter seg ekspropriasjon av cirka 830 m², som vi har søkt om, og hevder Statnett ikke har vært i kontakt med familien om frivillig salg av dette arealet.

De viser til at Statnett på åpen kontordag 13. september 2016 sa at det omsøkte riggområde mellom eiendommen og dagens stasjonstomt ikke var planlagt brukt, men ikke kunne love noe.

De viser til at beregnet støy fra ledninger på nordsiden, som skal flyttes 55 meter nærmere eiendommen, ikke kan stemme siden de selv måler høyere støy nivåer. De ber oss om å måle støy fra dagens anlegg.

Familien er kritiske til Statnetts håndtering av dem, og mener vi opptrer uetisk og respektløst. De viser til at Statnetts representanter selv har vedgått at kommunikasjonen har vært for dårlig i tidligere fase. De er svært bekymret for livskvaliteten sin både gjennom anleggsfasen og driftsfasen. De to løsningene de ser for seg er enten at Statnett kjøper ut familien til en fornuftig pris eller at hele prosjektet avlyses.

Statnetts kommentar:

Vi er godt kjent med beskrivelsen familien gir i høringsuttalelsen av hvordan de har opplevd prosessen om frivillig salg av eiendommen Svarthavnveien 8. Vi forstår at denne prosessen har vært svært krevende for familien og har tatt selvkritikk for måten vi har kommunisert med familien på.

I tidlig fase vurderte vi ulike muligheter. Kjøp av hele eiendommen Svarthavnveien 8 var ett alternativ. Et annet var å erverve de 830 m² som det nå er søkt om tillatelse til å erverve. I det konsesjonsøkte alternativet er ulempene for familien redusert sammenlignet med det som ble lagt fram for familien i forbindelse med forhandlinger om frivillig salg. Det er blant annet planlagt mindre transport forbi eiendommen, kontrollbygget er trukket lengre fra eiendommen og adkomstvei til stasjonen vil gå via Østlia-veien. Statnett har derfor vurdert at kjøp av hele eiendommen ikke lenger er et aktuelt alternativ.

Skogholtet, som det vises til i høringsuttalelsen, er et område vi har søkt om å ekspropriere for å bruke til riggområde. Skogen ligger mellom eiendommen og stasjonstomten, og fungerer som skjerming fra stasjonstomta for familien. Dette er en av årsakene til at vi har som intensjon å ikke gjøre det omsøkte riggområdet tilgjengelig for entreprenører av hensyn til familien. Vi kan ikke love dette siden endelig konsesjonsvedtak ikke foreligger og planene kan endre seg avhengig av behov som vil kunne oppstå ved detaljplanleggingen. Intensjonen er altså å bevare skogholtet.

Vi ønsker å skjerme familien så godt det lar seg gjøre i anleggsperioden, og vil komme på befaring når endelig konsesjonsvedtak foreligger for å diskutere behov og muligheter for skjerming og andre avbøtende tiltak – som for eksempel midlertidig tilgang til marka.

Hvis vår virksomhet medfører økonomiske tap for familien, vil dette være gjenstand for en del av forhandlingene mellom familien og Statnett.

Pål Svere, gnr/bnr 84/1 og gnr/bnr 85/2:

I høringsuttalelsen vises det til at Svere er grunneier for "i underkant av 25 daa – som det søkes om ekspropriasjonstillatelse for". Svere viser til at området nord for transformatorstasjonen brukes til tømmervelte, som gir en årlig inntekt på inntil 40.000 kroner. Svere påpeker i sin uttalelse at han ovenfor kommunens politikere har uttrykt et ønske om å utvikle det omsøkte arealet på østsiden til tomter. Han viser også til at barskogen på omsøkt areal er av høy bonitet, mens det står løvskog av lav bonitet i konsesjonssøknaden. Han viser videre til at dette skogholtet fungerer i dag som skjerming for om lag 10 grunneiere på østsiden. Svere beskriver andre fordeler ved å flytte kontrollbygget til vestsiden, som reduserte ulemper for beboere på østsiden og redusert anleggstrafikk på Østlia-veien.

Svere mener plassering av nytt kontrollbygg på østsiden av dagens stasjonstomt er dårlig utredet og spiller inn en alternativ plassering på vestsiden med alternativ veitrase over stasjonstomten. Veitraseen er foreslått inn til transformatorstasjonen via Svarthavnveien og så langs nordsiden av dagens stasjonstomt. Dette mener Svere vil redusere omfanget av anleggstrafikk for beboere i Østlia og på eiendommen Svarthamna, samt for alle brukere av Bråtåsveien.

Svere foreslår å anlegge riggplasser og plassere steinknuser i skogen nord for stasjonen. Plasseringen vil kreve at det anlegges en helårsvei cirka 2,5 km innover i skogen. Svere eier dette området, men er villig til å finne løsning i samarbeid med Statnett på dette punktet. Han viser til at dette vil redusere støyplager som følge av omsøkt plassering av steinknuseren.

Svere viser også til at omsøkte riggområder avviker fra detaljert rigg- og baseplan, som ble presentert på åpen kontordag på Sjøstad samfunnshus 13. september 2016. Statnett oppfordres til å klargjøre hvilke områder som skal brukes til riggområder.

Statnetts kommentar:

Svere beskriver flere elementer han mener taler for en alternativ plassering av kontrollbygg på vestsiden av dagens stasjonstomt. Disse har vi inkludert i tilleggsutredningen om alternativ plassering av kontrollbygg.

Den alternative veitraseen er utredet. Det er teknisk mulig å anlegge en vei på østsiden av det omsøkte 420 kV-feltet, som foreslått. Av hensyn til stigningsnivå på veien og nødvendig avstand til det østligste linjefeltet, vil veien måtte ligge i skogholtet mellom stasjonstomta og eiendommen Svarthavnveien 8. Dette området fungerer som en skjerm fra transformatorstasjonen for Svarthavnveien 8, og vi vurderer derfor at dette forslaget gir unødvendig merbelastning for beboerne på eiendommen. Hvis vi hugger noe skog i dette skogholtet er det sannsynlig at resten av trærne ikke vil overleve.

Det nevnte skogholtet er et av flere omsøkte riggområder. Den detaljerte rigg- og baseplanen, som vi presenterte 13. september 2016, er riggområder vi har benyttet i forhandlinger med entreprenører. Det stemmer at skogholtet ikke er inkludert i den detaljerte planen. Årsaken er at vi ønsker å beholde skogholtet for å skjerme beboerne i Svarthavnveien 8.

Alternativ plassering av riggområder med tilhørende vei var en del av forhandlingene Statnett innledet med Svere. Alternativ plassering av tømmervelte var også inkludert. Vi har ikke oppnådd frivillig avtale med Svere.

Alternativ plassering av steinknuser vurderer vi ikke til å være aktuelt siden vi oppfyller grenseverdier for støy ved hjelp av støyvoll. Etablering av riggområder 2,5 km unna anleggsområdet mener vi ikke er hensiktsmessig av tekniske årsaker, i tillegg til at det også vil medføre høyere kostnader enn omsøkte riggområder.

Kristen Gifstad, Vestsidveien 371:

Gifstad leier areal av grunneier Pål Svere til velteplass ved skogsdrift i egen skog. Dette arealet har Statnett søkt om tillatelse til å ekspropriere av Svere. Gifstad skriver at han vil bli sterkt berørt økonomisk og driftsmessig av de omsøkte planene. Han forventer et initiativ fra Statnett for å se på mulige løsninger for å kunne opprettholde skogsdriften økonomisk forsvarlig i framtiden.

Han ønsker også en konkretisering av planlagte arbeider, tidsperiode og mengde transport på eksisterende skogsvei da denne brukes som transportvei ved skogsdrift.

Statnetts kommentar:

Alle areal vi har søkt om tillatelse til å ekspropriere vil bli behandlet i forhandlinger med grunneieren, også arealet som benyttes som tømmerlunne i dag. Alternativ lunneplass og tiltak på skogsveien var en del av diskusjonene om frivillig avtale med grunneier Pål Svere, som nå er avsluttet. Vi vil ta opp igjen forhandlinger med Svere når eventuell ekspropriasjonstillatelse foreligger. Forhold mellom Gifstad og grunneier Svere må håndteres av de to partene i etterkant av forhandlingene mellom Statnett og Svere.

I konsesjonssøknaden skriver vi at det i tilknytning til omlegging av ledninger på nordsiden av stasjonstomten vil være behov for å ruste opp og utvide skogsvei til ledningstraseer i cirka 200 meters lengde.

Vi vil detaljplanlegge arbeidet med Svarthavnveien og skogsveien fremover, og informere om planlagte arbeider, tidsperiode og transportmengde etter at endelig konsesjonsvedtak foreligger. Når veien utbedres vil den være stengt en periode på cirka to måneder i 2017 (avhengig av tidspunkt for konsesjon). I tillegg vil den være stengt i forbindelse med arbeid med nye mastepunkter og linjestrækking. Dette vil foregå i kortere perioder i 2018 og 2019, avhengig av når anleggsperioden starter opp. Vi vil informere om tidspunktene på faste informasjonspunkt.

Christoffer Jansen, Svarthavnveien 4:

I tillegg til bekymring for trafiksikkerhet på Svarthavnveien under anleggsperioden, ber Jansen Statnett være mer konkrete og ydmyke når det gjelder behandling av lokalsamfunnet og beskrivelse av de omsøkte løsningene.

Han viser til at skogsveien på nordsiden av stasjonen benyttes for ferdsel og friluftsliv i området, og ønsker at skogsveien er åpen for ferdsel under hele byggeperioden.

Statnetts kommentarer:

Det er viktig for oss med en god og konstruktiv dialog med berørte i området. Vi har derfor tatt direkte kontakt med naboer til stasjonen for å avtale befaring hvor vi vil se på behovet for avbøtende tiltak, som skjerming. Vi vil ta kontakt med alle som ber om det. I tillegg har vi tatt kontakt med Oddevall skole og kommuneadministrasjonen i Lier for å diskutere prosjektet og tiltak for å begrense ulemper for berørte parter.

Som nevnt i forrige kommentar vil skogsveien bli kortvarig stengt noen perioder i 2017, 2018 og 2019. Dette vil bli varslet på faste informasjonspunkter på sentrale plasser ved anleggsområdet.

Med vennlig hilsen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Elisabeth V. Vardheim
Konserndirektør

Vedlegg:

Utredning av lokalisering for nytt kontrollbygg på Sylling transformatorstasjon

Undersøkelser av amfibier i tilknytning til Statnetts transformatorstasjon i Sylling i Lier Kommune

Støyberegninger Sylling transformatoranlegg